

Rajavartiolaitoksen esikunta
Raja- ja meriosasto
Ylitarkastaja Ilona Leppänen

30.10.2025

HE 143/2025 vp

Eduskunta
Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Rajavartiolaitoksen tehtävänä on rajaturvallisuuden ylläpitäminen. Rajavartiolaitos toimii rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Rajavartiolaitokselle kuuluvista tehtävistä säädetään rajavartiolaissa (578/2005).

Eduskunnan sivistysvaliokunta on pyytänyt Rajavartiolaitokselta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (143/2025). Rajavartiolaitoksen esikunta kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntoon seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muun muassa, että ammatillisen koulutuksen järjestäjille avattaisiin mahdollisuus myydä tutkintoon johtavaa tilauskoulutusta siten, että koulutettavina ovat EU:n ja ETA:n kansalaiset. Esityksessä todetaan muutosehdotusten parantavan tilauskoulutusopiskelijoiden oikeusturvaa ja vähentävän väärinkäytösten mahdollisuutta, kun tilauskoulutusopiskelijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista sovitaan entistä paremmin tilaajien ja koulutuksen järjestäjien välisillä sopimuksilla. Lisäksi ehdotetaan, että kolmansista maista tulevilla opiskelijoilla olisi lukuvuosimaksut lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa. Opiskelija- ja tutkijalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että oleskeluluvan myöntäminen opiskelua varten edellyttäisi koulutuksen järjestäjän määrittämien maksujen suorittamista.

Opiskelija- ja tutkijalakiin tehtävällä muutoksella muutetaan lain 7 a §:n 2 momentin 1 kohtaa, joka koskee tutkintoon tai ammattiin johtavaa opiskelua muussa opilaitoksessa kuin korkeakoulussa, kohtaan lisättäisiin luvan myöntämisen edellytykseksi koulutuksen järjestäjän vaatimien maksujen maksaminen. Muutoksella yhdenmukaistettaisiin käytäntöä 1 momentin mukaiseksi, jossa jo edellytetään

korkeakoulujen osalta, että kolmannen maan kansalainen on suorittanut korkeakoulun vaatimat maksut.

Rajavartiolaitos pitää opiskelija- ja tutkijalakiin ehdotettua muutosta perusteltuna. Muiden lakimuutosten osalta Rajavartiolaitoksella ei ole lausuttavaa.

Rajavartiolaitos on kiinnittänyt aiemmin huomiota siihen, että välittäjäorganisaatioiden toimintaan voi liittyä kynnyksrahan perimisen kaltaista toimintaa, jos maksulliseen lähtömaakoulutukseen osallistuminen on edellytys opiskelupaikan saamiselle Suomesta. Maksullisten koulutusten ja palvelujen tarjoaminen tapahtuu kuitenkin Suomen ulkopuolella ko. maan kansallisen lainsäädännön piirissä, joten Rajavartiolaitos katsoo, ettei hallituksen esityksessä esitetyillä muutoksilla voida täysin ehkäistä tätä. Tässä yhteydessä Rajavartiolaitos haluaa kiinnittää huomiota siihen, että alaikäiset, ilman huoltajia Suomessa asuvat henkilöt ovat kohonneessa riskissä joutua hyväksikäytetyksi riippuvaisen asemansa vuoksi.